

6. KAPITOLA

VÝMĚNY z nižšího prstu na vyšší

1. – 2. – 3. – 4. poloha

Glissando a pomocné tóny nejsou jen pomůckou pro nácvik výměn poloh.

Slouží i jako zpěvný prvek v melodii, zejména v romantické hudbě.

Učme se je tedy poslouchat a rozlišovat, kdy se do melodie hodí a kdy je naopak omezíme – to ovšem nikdy prudkým pohybem prstu nebo celé levé ruky! Pomůže nám chytrá práce s ekonomikou smyku (obr. str. 34).

Nezapomínáme: na Geminianiho zásadu prstů nad strunami
na výhodný směr levého předloktí – pod vyšší prsty a blíž ke korpusu houslí.
Loket přitom míří volně kolmo dolů. Můžeme se kontrolovat v zrcadle (obr. str. 22).

S terciovými výměnami se setkáme i tam, kde je v melodii interval větší než tercie, např. kvarta, kvinta nebo sexta.

Terciový posun téhož prstu se tu použije jako glissando a „pomocný tón“.

V následujícím cvičení výměnu dělá nahoru vždy nižší prst (1.), dolů vyšší (2., 3., 4.).

Ve 2. a 3. repetici zabírá glissando a pomocný tón stále méně času a tím také méně smyku.

KVARTA

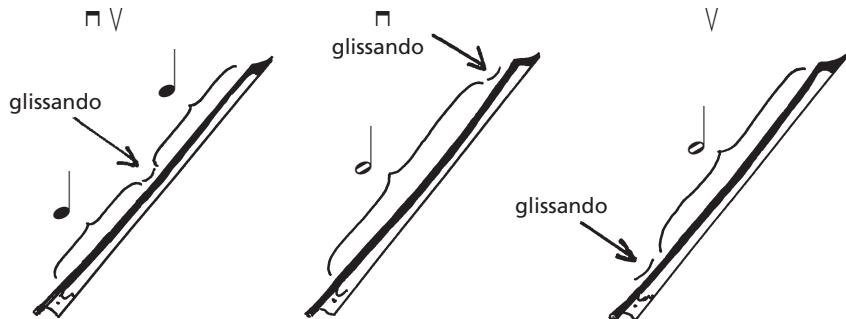
KVINTA

SEXTA

Někdy se glissando a pomocný tón do melodie nehodí vůbec, nechceme je slyšet.

Dáme jim tedy co nejmenší část smyku, hlavním tónům naopak co největší smyk.

A především co nejkrásnější zvuk!

1

Nikdy neodstraňujeme glissando rychlým, prudkým pohybem levé ruky! To by se prst na správný tón jen náhodně strefoval. Pro návraty do 1. polohy se 1. prst připraví (rozevřený vějíř).

Chytrý houslista dělá výměny i v nejrychlejší skladbě klidným a úsporným pohybem!

2 STARODÁVNÁ frygická

Music score for two staves. The top staff is for bowed string instruments (indicated by a cello icon) and the bottom staff is for pizzicato strings (indicated by a violin icon). Both staves are in common time (C) and G major (two sharps).

Top Staff (Bowed):

- Measure 1: Starts with an arco (indicated by "arco"). The first note is labeled A₁, and the second note is labeled E.
- Measure 2: Continues with an arco. The notes are connected by slurs.
- Measure 3: Starts with a bow stroke (indicated by a vertical line) followed by a pizzicato stroke (indicated by a small circle). The first note is labeled sul A, and the second note is labeled 1 3.
- Measure 4: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 5: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 6: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 7: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 8: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.

Bottom Staff (Pizzicato):

- Measure 1: Labeled "pizzicato ad libitum".
- Measure 2: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 3: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 4: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 5: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 6: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 7: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 8: Continues with pizzicato strokes.

Pizzicato může být v „kytarovém“ – „loutnovém“ držení.

3

Music score for two staves. The top staff is for bowed string instruments (indicated by a cello icon) and the bottom staff is for pizzicato strings (indicated by a violin icon). Both staves are in common time (C) and G major (two sharps).

Top Staff (Bowed):

- Measure 1: Starts with a bow stroke (indicated by a vertical line) followed by a pizzicato stroke (indicated by a small circle). The first note is labeled 1, and the second note is labeled 4.
- Measure 2: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 3: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 4: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 5: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 6: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 7: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.
- Measure 8: Continues with a bow stroke followed by a pizzicato stroke. The notes are connected by slurs.

Bottom Staff (Pizzicato):

- Measure 1: Labeled "restez" (rest).
- Measure 2: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 3: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 4: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 5: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 6: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 7: Continues with pizzicato strokes.
- Measure 8: Continues with pizzicato strokes.

- 4 Pomocné tóny (•) v notách nebývají označeny, glissanda pak jen tehdy, když si skladatel výslově přeje, aby byla slyšet.
Zkusme si je tady sami najít a třeba i tužkou poznamenat.

- 5 Takové zpěvné výměny používáme i u jiných intervalů:
Malé sekundové glissando v etudě č. 5 může znít velmi sladce (dolce).
Ale nepřehnat – ne ufňukaně! Prst po glissandu naopak pružně a zřetelně klapne.

6

Da Capo al Fine

